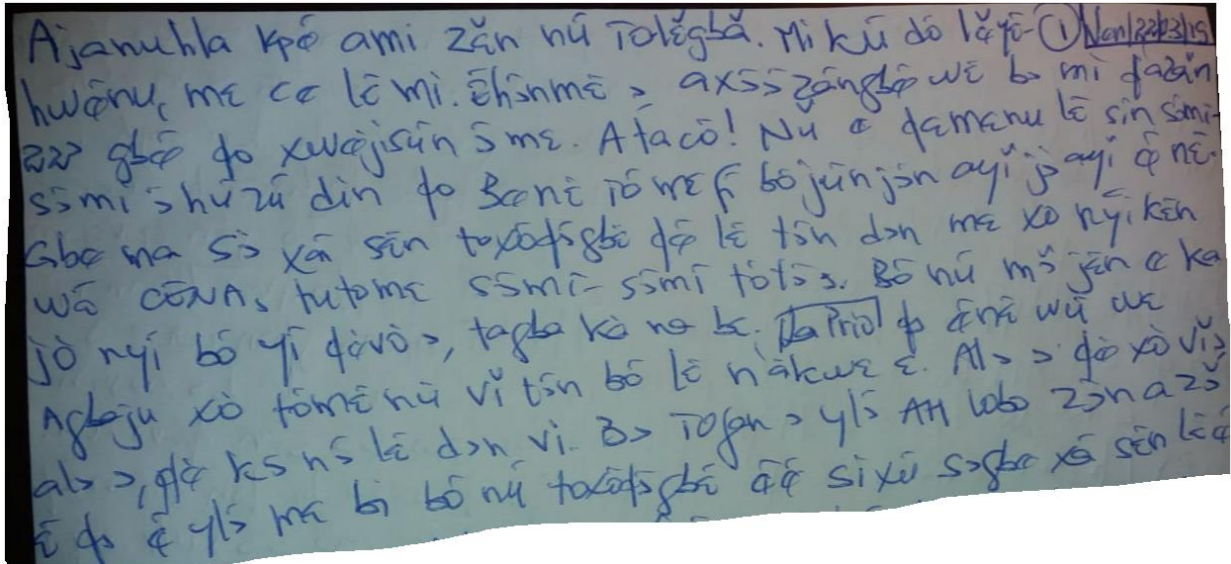

Xojlawema klewun du 22 mars 2019

Revue de presse du 22 mars 2019

Par Daa Gbèhanzin

Ajanuhla kpé amizén nú Tolégbá.

Mi kú dó lè yé hwenu me ce le mi. Éhònmé o, axsòzàngbe wè; bò mí dọ azán konukún we go o gbe dọ xwejisun o mè.

Atacó ! Nũ e dẹmenu læ sín sòmi-sòmi huzú din, dọ Beneto mè fí, bó junjón ayí-jò-ayí kpànyanwùn dọ to o me o éne.

Gbemasòxásén toxódọgbé dẹ le tòn, xò me kòn nyi kén wá, CENA xwe o gbè, tuto me sòmi-sòmi tototo o ne. Bonu mò jén e ka jó nyi bó yi dẹ vo o d'azan tòn ji o,, tagba ka ná bé.

La Priorité dọ ene wú wè Agbajú xò tome nú ví tòn bo le n'akwe è. Alò o dẹ xò ví o, alò o dẹ kòn nò le dòn ví

Bò Togán o yló Me Adrien Houngbedji lobo zón azò e dọ, é yló me bí bonu toxódọgbé ée sixú sọgbè xá sèn le o, dẹ má nò vò, lobo dọ wú zò nú sòmi-sòmi cawún ó.

Hagbé bé azò o ganjí, bó dọ tó gbetó gègé, toxódọgbé lé. Amò *Nyakaja sín afọdide* wè é wá bé d'agadanu din, bò *La Priorité* dó dọ mumo we dọ fí din, lobo dọ sòmi-sòmi lidosun sin azán ko atòcn nukún aton e jaawe lo, toxódọtọ, dọ ta jí o, gbèta yèton we toxódọgbé ee dọ wú dédé aji dọhun xwedó gansósén, xó è CENA dọ le o, é cí nú *La Priorité* dọ mejí yè me wè ene le kedé we na dıbla yì sòmi-sòmi ene o tenme dọhun, dọ sèn o, yè me toxódọtọ le bí jen kple dó bó kpà, bó e ka dọ ná xwedó dọ sòmi-sòmi dẹmenu le tòn e ja e mè.

Amṣ Adrien Houngbedji, sewamaḍ sɩn kplɛ e bló ye ḍe e hwenu ɔ, sɛn gegé tíín b̀̀ mɛ bí kplé bo yi gbe tɔn; yè ka na ś ɔkpó dó agùn e ɔ, Adrien Houngbedji ḍe ene le bí sɩn m̀̀, bo ś sɛn ḍɛvo è eḍesuǹ̀ m̀̀tún ɔ e wlán e ; ene ɔ we e ś wá fyán mɛbí bó ḍ̀̀ c̀̀c̀̀ emi bló m̀̀: *Union progressiste* ǵ nù *Bloc Républicain* bo ḍ̀̀ emi le dó jl̀̀ ganjí b̀̀ mì na ǹ̀ kpó bó wá kpónú ; amṣ nù afútame wá bý emɛ ɔ, mi ka na xwedó sɛn è m̀̀ bì ko yí gbè na xóxó ḍ̀̀ fí wá yi é ; dó *Blóké* sɩn gbě wè le, ye ḍě le bí kó sɔgbè b̀̀ CENA ko ḍ̀̀ yè dó vò wá yi; *wewé ba ná gbo dó wiwi mɛ* nù toxóḍɔgbɛ-togbosú le wè è ḍ̀̀ lobo zón azṣ Hągbé ; amṣ bonu é na le wa nyí xú bó ján dó vṣ mɛ nu mɛ wè é na nyí ɔ, sɛn ka na dó sɛn gbè kpowun b̀̀ xó na f́ wè. Nũ é ḍ̀̀ wè *BR* kpodó *UP* kpó ḍe e nɛ.

Ḍó lé è *Les Quatre Vérités, L'Émergent, L'Actualité, Le Matinal, Le Potentiel, L'Autre Quotidien, L'Autre Vision, Bénin intelligent*, ene le kplé bo ḍ̀̀ mimɔ gbɔn é wè é nyí ɔ, xó ḍé wè Adren Houngbedji e ye kpodó toxóḍɔgbɛ le *kplé bó ḍ̀̀ bo sún dé b̀̀ xasun ǵ*, é ka wa ya e ś, Hągbé flú mɛ bì sésé lobo ś sɛn ḍɛvo sédó agùn : *La Presse du Jour* mɔ ḍ̀̀ sɛn ene ɔ ko ḍ̀̀ azṣkándó ḍɛmenu le tɔn ée ǹ̀ sɛn xó ś xóxó, b̀̀ eyɛ ná nyí nukún dé m̀̀ bó wa ś xwlé *député* mitɔn le tenigbè ee jaawe e. *Jakpata* we ǵ ene ɔ ná ḍ̀̀ fí.

Ene ɔ è Hągbé ka blo e ɔ, *La Nouvelle Génération* mɔ ḍ̀̀ ene ɔ e kún kpacá emi vò ḍé ó m̀̀ : *nya e dó azṣ nu bo nyàwṣn e* ɔ, Hągbɛ ɔ mṣnɔ wè é nyí d̀̀nd̀̀n, *nũ è akánmú nɔ wa e jén e nɔ wá*, amasénuwènnɔ ɔ, mɛ jén e nɔ flú ḍ̀̀ tomè ; ene ko lé ḍý aẁ̀ d̀̀n nɛ xóxó né m̀̀ ! Xó le bì kó wa ḍexle ḍ̀̀ mejí sɔmi-sɔmi e bló gbé mi ja bó ḍ̀̀ e ɔ, ene ko le xwè ayísó titewungbè lo b̀̀ *Bénin Intelligent* kanbyɔ : jl̀̀ ḍagbe ɔ jén ka hán ḍ̀̀ toxóḍɔgbɛ mitɔn le sí à, alṣ sɛn ɔ jén ś h̀̀n kpátínkpatín agwin ḍḥun bó gbé h̀̀n hun bonu mɛ bi sésé ná byɔ xwe ɔ gbe aji ? nù kanbyɔ ḍodó wè.

Zingidi ɔ jló na syén titewungbè, lob̀̀ Abimbola, togán ɔ gudo ǹ̀t́ le mɛ wè eyɛ ḍ̀̀ bó wa sá heelú ḍ̀̀ mejí : mɛ flú wè Hągbé ḍ̀̀. *L'Émergent* we ḍ̀̀ ene ɔ zehwè b̀̀ *Jakpata* ehɔnmɛ tɔn ɔ mɛ ɔ, togán

ɔ gudo nɔ t́ ḍɛvo ḍɛmenu Arifari Bako bo t́nme ḍ̀̀ é *gbé ḍ̀̀ tó ɔ, emi le kánna kán ḍ̀̀ zèn*. Mesi ḍaxo wè éyé nyí cóbó wá ḍ̀̀ ḍɛmenu nyí we egbe d̀̀n.

Mesi ḍaxó hągbé t̀̀n ḍevo ka wlán wema ḍé b̀̀ *La Dépêche* ḍe t̀̀n ḍ̀̀ fí egbe, klewun mɛ ɔ, Victor Tokpanou sɩn wema ɔ ḍ̀̀ ḍiḍɔ we mejí lé, *ji kún nɔ bé nù e nɔ ḍ'adɔ dó cokoto metɔn mɛ ó m̀̀ ; ḍó ji ɔ nɔ wá kèn ; m̀̀ wú wè mɛ bí dó na nɔ bló vlevle ḍ̀̀ tomè, ḍ̀̀ ta jí ɔ, aḍon elɔ ɔ, é ḍ'ayí nayin ḍ̀̀ politikí kɔn e ɔ m̀̀ ; mɛ ḍokpó ma vedó sɩn emi we nyí ahwanjíḍutó, mɔ jén wè asɔb́xúdotó ḍésu ma ḍ̀̀ dɔndɔn elɔ ɔ mɛ à, wé zón b̀̀ Tokpanou ḍ̀̀ títinme wè dó, Ganslegṣ ḍésú we ḍ̀̀ ḍ̀̀ fí ayisɔmɔ ḍ̀̀ ali sɔmi-sɔmi tɔn ɔ ko kpé b̀̀ hɔzṣ ene ɔ hen h̀̀n nù emi ḍésú titewungbè, b' é nyí ḍ̀̀ mejí, hwe tɛen nu wè, t̀̀ m̀̀tɔn elɔ ná xòzɩn, dó e bló sɔmi-sɔmi bó xò toxóḍɔgbé amyɔ tɔn le nyí kén wú ɔ, emi gbé ene ɔ sɩn m̀̀. Togán ɔ ḍésú we t́inm̀̀ : ḍó ene ɔ kón wí nù to ɔ titewungbè, bo le kón wí ɔ alɔkpa vò nù togán e ḍ̀̀ to ɔ ta nu, b̀̀ gbléwà ene ɔ wá kpà azinkpò ḍ̀̀ Beneto m̀̀ é...*

Le Radar kpón Ganslegṣ sɛdó bó tinme dó wu tɔn ḍ̀̀, akpà ḍokpó e ḍ̀̀ na ḍ̀̀ é bí, kókó kún ka ḍ'asi ó wè é cí ; nyanvi ene ɔ sé ḍésú, bó nɔ ḍa ḍ̀̀ fí bí bó nɔ ś zèn yi xwé. Amṣ BMP nũḍe tó we h̀̀n, kpó wɔḍugbe ene ɔ we ko lé zùn awiikpó d̀̀n, lo b̀̀ kanlinnyít Ganslegṣ ko lé dó nũ tɔn bó lé kp'azinkpo ḍ'ék̀̀n, mḍónúme awoovi tɔn ɔ ḍ'ayí bó dókan Ganslegṣ titeungbe. M̀̀ wú we sewamaḍ sɩn azṣ e we ná ḍ̀̀ t̀̀ to ɔ bí sésé bo mi vedó, b̀̀ sɔmi-sɔmi sɩn legede ɔ é na f́ e ɔ, ene ɔ ḍésú ko le ḍ̀̀ gbigba hánnyá wè.

Ḍó ḍě ba gbɔn axɔsú ɔ sɩn megudonɔtɔ le ḍ̀̀ d̀̀n ɔ, bonú ḍ̀̀ mṣ jén wè mì dó nyí bó yi bló sɔmi-sɔmi ɔ, heelú jén ka na bý to ɔ m̀̀ ; *hwenu é bé e wè e kɔn nɔ tuun mɛ nyà, mɛ ḍokpó mɔ nó t̀̀un hwenu é na fo ɔ e ge mɛ nyà !*

Le Radar ḍ̀̀ ene ɔ, lo bo *Nouvelle Mutation* ḍ̀̀ nugbó wè e ḍ̀̀ sésé !

Ée ḍ̀̀ nu le bí d̀̀n gblé wè egbe d̀̀n le e, yè we nyí yè mɛ e ḍ̀̀ Togán ɔ gudonɔtɔ le nyí we é, ye we

huzú lɛgbà bó kpón fí ɔkpó pɛe bó gbɛ kò lé ; e ka d'adà jɛ wè bo gbé te sí ɔ, sukpa zoɔɔta wɛ e no yi m̀. Togán d́o na gbé nu nú mɛ ee d̀o jí tɔn bó no ɔ le é ; ad̀n d̀o sɔmi-sɔmi ɔ wú kɔn nyi kpó dín.

CENA ka tiinmɛ d̀o azãn e emi le d́o é, kún d̀o na sún wɛ ó mè ; gbɛ̀tá axɔsúmaɔɔkɔn le ka d̀o azán ɔkpó kún ka d̀o na jɛ ganɔuxwe jí nú Député m̀tɔn le wɛ o, *La Presse du Jour* wɛ d̀e elɔ ɔ tón ɔo fí lob̀o ani ka zón BMP mɛ le ka d̀o su dó wɛ s̀o lé d̀o to ɔ mɛ b̀o togán Patrice Talon ɔ mejí, e ma t'af̀o sɛn jí có bó bló nú d́o ó, lobo ná al̀o toxoɔɔgbɛ le bi sésé o ; BMP tɔn ɔ kɔn no d̀o vò keɔɔ, bo no d̀o ene ɔ xwélé wè s̀oo ; af̀o nyó ɔ, agbàn wɛ na ko xwè kò d'ákú nú yě.

É d̀i è USL sɛn gbɛta ɔ, e yɛ ko s̀o sɛnúnyɛn dó kò awu ɔɔhùn, lobo xlé ali ɔagbe ɔ mi lo è, fifa sɛn ali ɔ nɛ lo b̀o *L'Audace Info* wlán dó fí.

B̀o togán xóxo Nicephor Dieudonné Soglo ɔsú yi bà joǹo togán ɔ ayisɔmɔ e ɔ, ali è mi na gbɔn dó m̀o fifa e, e jén edesú yi ɔo n'í. B̀o *Nord-Sud Quotidien*, *La Nouvelle Génération*, *La Priorité*, *Quotidien Nokoué*, *La Dépeche*, *Les Quatre vérités* le bi wlán ene ɔ dó fí : fifa mɛ jén nu kɔn no nyó ɔe d̀andàn, b̀o lé do è, daagbó m̀tɔn Albert Tévoédjrè no xò fifakan sɔ e ɔ, meɔaxó Moïse Kéréku ɔe yi xlé d̀o yovotomɛ.

Fifa na tíin d̀o sɔmi-sɔmi elɔ e mɛ ɔ, *gbɔ́ gúngún*, *kàn gúngún* wè député m̀tɔn le na kple bo jodó d̀o *Nord-Sud Quotidien* m̀e bo na xwedó nu e ɔ wɛ Houndeté eye kpó Garba le kpó d̀e d̀o *La Dépêche* mɛ e ɔo jí, wɛmà tenmè tenmɛ è toxoɔɔgbé d̀e le na m̀o bo yi sɔmi-sɔmi b̀o yè cí jí le e ɔ, e fɔ jó nú ye kpowùn bo má nú ye ; zangbetɔ ɔkpɔ ɔ ni ma d̀o fine bo d̀o agoo dó nú

m̀i wɛ d̀o xwé fí ó ; nú e no d̀n xomesin wá tome b'ɛ no syɛn le nɛ. Ene ɔ wú wè togán xóxo Soglo byó d̀o *Quotidien Nasiara* m̀e d̀o huzuhuzu tobútobú e d̀o toxoɔɔgbɛ le tentin, bó d̀o tagba d̀n wa wɛ le e ɔ, e s̀o ene le bi d́o kén ɔkpó hwě, bonu g̀ansósen xó d̀o mi wú mexonyikéntó ɔsú ní bú wãn; bonu mi na yí nò sɛn xóxo ɔ jí, bo na yi bló sɔmi-sɔmi, bonu to mitɔn ɔ ko fa ɔ, mi na wa bló huzuhuzu politiki tɔn le gbɔn nɛbó.

Nú é d̀o BMP mɛ le ka ɔe e, e wɛ ɔe xlé d̀o mɛ xonyikén ɔ sɛn af̀o jí jén yě d̀e kpo d̀e z̀ankezè ; è *xwè vò d́o gbé bo yi kpé anuwanumɔǹo wɛ sɛn: sé jén kana xò mi d̀o elɔ ɔ mɛ nyà!* Kpé Monseigneur m̀tɔn Paul Vieira tɔn ! Sé wɛ d́o z̀an nú e yɛ b̀o, xojlawema le b̀i wlán d̀o fí ɔo yehwenɔgán m̀tɔn Djougou xɔsú ɔ yi Mawũ m̀e. L̀ntome fifa é wè *La Priorité* byó n'í.

L'Economiste du Bénin, *Libération*, *Le radar*, *Le Potentiel* le b̀i kplé bó dó zogbejí, có bo yi m̀o az̀o ɔagbe Luka Sètonɔji Atrokpo tɔn *La Priorité* wɛ tiinmè elɔ ɔo fí : e ná hèn kɔmunu mitɔn le b̀i dó nuganjí, e wɛ ko myá nukún nú eye din hú nú bisésé.

Nú é ka myá nukún nú Benɛto ɔ bi sésé, mi ka tuùn vlavò egbe din à ? Bólù e xo gbé mi xwè d̀o aklunɔzangbe ée ja é xá Togoto ɔ wè *Les Quatre Vérites* , *5 minutes*, *Bénin Intelligent*, *Nord-Sud*, *Le Quotidien*, *Le Matinal*, *Le Révélateur*, *Soleil Levant*, *L'Autre vision*, *Quotidien Nokoué*, *La Priorité* dó zogbejí d̀o églémakú xo gbé wè m̀i xwe xá Togo sɛn to ví le, bo ka d́o na ɔu d'èjí d̀andàn ; mi bi kplé bó d̀o ɔe mɛ nú Eqú m̀tɔn bolu xotó le.

Daa Gbɛhanzin